Ὁ Μποαμπίλ, ὅταν εἶδε τὴν ἔκβασι τῆς συγκρούσεως, θέλοντας νὰ σώσῃ τὴν ἀγατημένη του Ζιανταταλέ, ἄφησε τὰ πλοῖα του στὴν τύχη τους καὶ ξανοίχτηκε μὲ τὸ δικό του πλοῖο στὸ πέλαγος. Περιπλανήθηκε ἔτσι μιὰ βδομάδα, στὸ διάστημα τῆς ὁποίας ἡ Ζιανταταλὲ εἶχε πέσει βαριὰ ἀρρωστη. Ἡ τύψεις τῆς συνειδήσεώς της, ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξε ἡ ἀφορμὴ τῆς τραγικῆς καταστροφῆς, ὁ τρόμος ποὺ τὴν εἶχε κυριέψει καὶ ἡ διαρκὴς ἀγωνία τοῦ κινδύνου, τὴν ἔριξαν ἑτοιμοθάνατη. Ὁ Μποαμπὶλ ἦταν ἀπαρηγόρητος. Βλέποντας πὼς ὅλες του ἡ προσπάθειες γιὰ νὰ τὴν σώσῃ πήγαιναν χαμένες, ἀποφάσισε νὰ προσεγγίσῃ σὲ κανένα παραλιακὸ μέρος, ὄχι πειὰ σὰν κουρσάρος, ἀλλὰ σὰν πονετικός, σὰν στοργικὸς σύζυγος, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴ φιλανθρωπία τῶν κατοίκων καὶ τὴ βοήθεια κανενὸς γιατροῦ...

* * *

Ἔτσι ἕνα πρωί, οἱ κάτοικοι τῆς Μπορντιγκέρας —ποὺ ἦταν τότε ἕνα χωριουδάκι— εἶδαν ἄξαφνα ἕνα κουρσάρικο καράβι νὰ διευθύνεται ὁλοταχῶς στὸ λιμάνι τους, μ' ἀπλωμένα τὰ πανιά του. Καταπραμαγμένοι, ἐχτύπησαν ἀμέσως τὶς καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς, γιὰ νὰ ἑτοιμαστοῦν ν' ἀμυνθοῦν.

Ὅταν ὅμως τὸ κουρσάρικο πλοιάριο μπῆκε στὸ λιμάνι, εἶδαν κατάπληκτοι νὰ ὑψώνῃ μιὰ κατάλευκη σημαία! Ἔμειναν ἀποσβολωμένοι, μὴ ξέροντας τί συνέβαινε. Ὕστερα ἀπὸ λίγες στιγμές, ἕνας ὤμορφος καὶ λυγερόκορμος κουρσάρος ξεπρόβαλε ἀπὸ τὸ πλοιάριο καί, ἀκολουθούμενος ἀπὸ δυὸ συντρόφους του, βγῆκε ἔξω, φωνάζοντας ἀπελπισμένα :

— Βοήθεια!... Βοήθεια!...

Τότε οἱ χωρικοί, παίρνοντας θάρρος, πλησίασαν κ' ἔμαθαν πὼς μιὰ γυναίκα ἦταν ἑτοιμοθάνατη μέσα στὸ κουρσάρικο. Μὲ βουρκωμένα μάτια ὁ λυγερόκορμος ἐκεῖνος κουρσάρος —ὁ Μποαμπὶλ— τοὺς ἱκέτευε νὰ τὸν βοηθήσουν γιὰ νὰ σωθῇ ἡ ἄμοιρη ἐκείνη γυναῖκα, ἡ πολυαγατημένη του Ζιανταταλέ. Οἱ Μπορντιγκεζοι συγκινήθηκαν ἀπὸ τὰ σπαραχτικὰ λόγια τοῦ ἀπελπισμένου κουρσάρου καὶ τὸν ὡδήγησαν ἀμέσως στὸ Διοικητή τους. Ἐκεῖνος τότε κάλεσε ἀμέσως ἕνα γιατρὸ καὶ ὅλοι μαζὶ τότε ἀνέβηκαν πάνω στὸ καράβι.

Ἦταν ὅμως πολὺ ἀργά!... Ἡ ὡραία Ζιανταταλὲ εἶχε ξεψυχήσει!... Εἶχε κλείσει παντοτεινὰ τὰ μάτια της, τὰ μεγάλα καὶ κατάμαυρα ἐκεῖνα μάτια, ποὺ τόσο εἶχαν γοητέψει τὴν καρδιὰ τοῦ Μποαμπίλ, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ τὰ ἀντίκρυσε!...

Ὁ ἄμοιρος κουρσάρος ἦταν ἀπαρηγόρητος! Θρηνοῦσε κ' ἔχυνε μαῦρα δάκρυα γιὰ τὴ χαμένη του ἀγάτη. Θλίψη καὶ κατήφεια εἶχε ἁπλωθεῖ στὸ καράβι. Τὸ θλιβερὸ γεγονὸς μαθεύτηκε ἀμέσως στὸ χωριὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα ἡ γυναῖκα τοῦ Διοικητοῦ μαζὶ μὲ ἄλλες Μπορντιγκέζες ἀνέβηκαν στὸ κουρσάρικο, φορτωμένες μὲ λουλούδια, γιὰ νὰ στολίσουν τὴν πεθαμένη.

Τὸ ἀπόγευμα, οἱ ἄνδρες τοῦ Μποαμπὶλ μετέφεραν τὴν ἀγατημένη του νεκρὴ καὶ τὴν ἔθαψαν σὲ μιὰ πλατεία, ποὺ βρίσκοταν λίγο παρέκει ἀπ' τὸ χωριό. Πρὶν ὁ Μποαμπὶλ ξαναγυρίσει στὸ καράβι του, παρακάλεσε τὸ Διοικητὴ νὰ φροντίζῃ τὸν τάφο τῆς ἀλησμόνητης γυναίκας του.

— Ὅσον καιρὸ —τοῦ ἐτόνισε— θ' ἀναπαύεται στὸ χωριό σας, ἡ Ζιανταταλέ, νὰ μὴ φοβηθῆτε ποτὲ ἀπὸ κουρσάρους!....

Τὴν ἴδια νύχτα, τὸ κουρσάρικο καράβι ἄπλωσε τὰ πανιά του καὶ χάθηκε στὸ πέλαγος, χωρὶς νὰ μάθῃ κανεὶς πειὸ γιὰ τὴν τύχη του.

Πέρασαν ἀπὸ τότε δυὸ χρόνια. Οἱ Μπορντιγκεζοι, ποὺ δὲν εἶχαν πηγὲς νὰ ὑδρεύωνται καὶ ποὺ ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ μεταφέρουν τὸ πόσιμο νερό τους ἀπὸ μακρυνὴ ἀπόστασι, εἶδαν ξαφνικὰ μιὰ μέρα ν' ἀναβλύζῃ μιὰ πηγὴ πάνω ἀπὸ τὸν τάφο τῆς Ζιανταταλέ. Ἔτσι, ἔχτισαν τότε στὸ μέρος ἐκεῖνο μιὰ βρυσοῦλα, ποὺ ὀνομάστηκε «Βρύση τῆς Ζιανταταλέ».

Κατὰ τὸ 1755, ὅταν πειὰ ὁ πληθυσμὸς τῆς Μπορντιγκέρας εἶχε αὐξηθεῖ σημαντικὰ καὶ γύρω ἀπὸ τὴ βρύση ἐκείνη χτίστηκαν πελώρια μέγαρα, οἱ κάτοικοι, ποὺ ὡς τότε δὲν εἶχαν ξεναΐδεῖ κουρσάρους στὸ λιμάνι τους, ἀπεφάσισαν νὰ κατεδαφίσουν τὴ βρύση τῆς Ζιανταταλὲ καὶ στὴ θέσι της ἀνήγειραν μιὰ ἄλλη μαρμαρόχτιστη, ἀληθινὸ ἀριστούργημα τέχνης, ποὺ σώζεται ὡς τὰ σήμερα, γιὰ νὰ θυμίζῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὴ θλιβερὴ ἱστορία τοῦ Μποαμπὶλ καὶ τῆς Ζιανταταλέ.

ΒΟΣΝΙΑΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ

(Τοῦ Μ. ΚΟΛΟΝΑ)

Ὅταν χάθηκε ἡ μέρα κι' ἀπλώθηκε σιγὰ-σιγὰ τὸ σκοτάδι σκεπάζοντας μὲ τὸν πυκνὸ πέπλο του τὶς ἐξοχὲς καὶ τοὺς κάμπους, ἕνας καβαλλάρης σκεπασμένος μὲ γοῦνα ἀπὸ λάγιο ἀρνὶ πέρασε καλπάζοντας τὸ πυκνὸ δάσος καὶ ξεπέζεψε μπρὸς στ' ἀρχοντικὸ τοῦ Βοεβόδα.

Ἔβγαλε τότε μιὰ φλογέρα, ἄρχισε νὰ τὴν παίζῃ μὲ τόση ἀγάπη καὶ μὲ τόσο πάθος, ποὺ καὶ τὰ θεριὰ στέκονταν στὸ δρόμο γιὰ ν' ἀφοιγκραστοῦν.

* * *

Σιγὰ-σιγὰ ἡ Στάνκα, ἡ μοναχοκόρη τοῦ Βοεβόδα, ἀνοίγει τὸ παραθύρι τοῦ σπιτιοῦ κι' ἀκούει κι' αὐτὴ ἐκστατικὴ τὸ τραγοῦδι τῆς φλογέρας, ὅπως τ' ἀκούει κι' ὅλο τὸ δάσος.

Ἀφοιγκράζεται κι' ἡ καρδιά της λυώνει μές στὸ στῆθος, ἀφοιγκράζεται καὶ τὰ δάκρυα τρέχουν σὰν βρύσι ἀπὸ τὰ μάτια της.

— Ποιὸς εἶσαι ἐσύ, παλληκάρι ποὺ μ' ἀγαπᾶς τόσο πολύ; φωνάζει στὸν καβαλλάρη. Κανέναν στὸν κόσμο δὲν ξέρει τ' ὄνομά σου καὶ κανένας δὲν σ' ἔχει δεῖ στὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Λὲν ὅμως πὼς ἔρχεσαι ἀπὸ πολὺ μακρυὰ καὶ τ' ἄλογό σου τρέχει σὰν ἀστραπὴ στὸ σκοτάδι...

* * *

Ἀκολουθεῖ μιὰ σύντομη σιωπὴ κι' ἔπειτα ἀκούγεται ἡ ἀπόκρισι τοῦ καβαλλάρη :

— Στάνκα μου, ψυχή μου, σ' ἀγαπῶ! Ἄκουσε τὴ φλογέρα μου ποὺ θὰ σοῦ τραγουδάη ὡς τὴν αὐγή, ὡς τότε ποὺ ὁ Βοεβόδας, ὁ πατέρας σου, θὰ σὲ δόσῃ γυναῖκα στὸ ἀρχοντόπουλο τοῦ Ζετζέρου!

— Ὄχι, ὄχι! ἀποκρίνεται ἡ κοπέλλα. Ἐγὼ δὲν θὰ γίνω γυναῖκα οὔτε τοῦ ἀρχοντόπουλου τοῦ Ζετζέρου, οὔτε κανενὸς ἀπ' τοὺς μπέηδες τῆς Ἐρζεγοβίνας ποὺ μὲ βρίσκουν ὄμορφη καὶ μὲ ζητοῦν σὲ γάμο... Ἐγὼ θὰ παντρευτῶ ἐσένα, ἐσένα ποὺ τραγοῦδας τόσο γλυκὰ καὶ ποὺ τ' ἄλογό σου τρέχει τόσο γοργὰ μέσα στὴ νύχτα... Πάρε με, ὡραῖε μου, πάρε με ἀπάνω στ' ἄλογό σου... Ἔχω στὸ λαιμό μου τὰ κέρατα τοῦ κατσικιοῦ ποὺ μοῦχεις δόσει γιὰ φυλαχτό... Ἔλα! Τί περιμένεις; Πάρε με...

* * *

Ὁ καβαλλάρης δὲν θέλει νὰ πιστέψῃ στ' αὐτιά του, φοβᾶται μήπως ἔχει γελαστεῖ.

Μὰ ἡ Στάνκα βρίσκεται κιόλας κοντά του καὶ τὸν ἀγκαλιάζει γλυκά...

Τότε ἐκεῖνος τὰ βάνει ἀπάνω στ' ἄλογό του καὶ τρέχουν μαζὶ ὅλη τὴ νύχτα.

— Ἀγάτη μου, τῆς λέει τὸ παλληκάρι στὸ δρόμο, θέλω νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπό σου. Ἀπὸ τόση ὥρα σὲ παρακαλῶ κι' ἐσὺ ἀπάντησι δὲν μοῦ δίνεις. Θὲς νὰ πεθάνω λοιπόν; Θὲς νὰ πηδήσω ἀπάνω στὶς πέτρες τοῦ δρόμου καὶ νὰ ἰδῆς τὸ αἷμα μου νὰ βάφῃ κατακόκκινες τὶς ὁπλὲς τοῦ ἀλόγου;

Καὶ λέγοντας αὐτά, ὁ καβαλλάρης τραβάει τὸν πέπλο ποὺ σκεπάζει τὸ πρόσωπο τῆς Στάνκας καὶ σκύβει γιὰ νὰ κολλήσῃ τὰ χείλη του ἀπάνω στὰ δικά της.

Ἀνάθεμα τὴν ὥρα ὅμως! Τὸ μάτι του ἔχει ἀβασκαμὸ κι' ἡ Στάνκα ἔπεσε ἀμέσως νεκρή....

Τότε τὸ παλληκάρι, ποὺ ἦταν ὁ γιὸς τοῦ Ἀγᾶ, τὴν ἐσήκωσε στὰ χέρια του, τὴν ἔβαλε ξανὰ πάνω στὴ σέλλα καὶ τὴν ἐπῆγε στὸ πατρικὸ παλάτι του.

* * *

Ἐκεῖ τὴν ἔθαψε μέσα σὲ μιὰ κάσσα καμωμένη ἀπὸ κέδρο καὶ στολισμένη μὲ βελοῦδα καὶ μὲ μαργαριτάρια.

Ἔπειτα πῆρε τὸ μαχαῖρι του κι' ἔβγαλε τὰ μάτια του λέγοντας:

— Καταραμένος νάσαι, πατέρα, ποὺ μοῦδωσες μάτια ποὺ σκοτώνουν...

Ὡς-τὸ βράδυ εἶχε πεθάνει κι' αὐτός, κι' οἱ πιστοί του δοῦλοι τὸν ἔθαψαν πλάϊ στὴν ἀγατημένη του μαζὶ μὲ τὴν ἀχώριστη φλογέρα του, καθὼς ἦταν ἡ στερνὴ παραγγελία του...

M. COLONA

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΚΙΝΕΖΩΝ

Ἡ γλῶσσα τῶν Κινέζων εἶνε περιεργοτάτη στὴ γραφή της. Τρεῖς ἀνθρώπινες μορφές, π. χ., βαλμένες στὴ σειρά, ἐκφράζουν τὸ ρῆμα «ἀκουεθῶ». Δυὸ πρόσωπα γυναικῶν, τὸ ἕνα ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, σημαίνουν «φιλονεικία». Ἡ εἰκόνα τοῦ ἡλίου πίσω ἀπὸ ἕνα δέντρο, δηλοῖ τὴν «ἀνατολή», ἕνα πουλὶ στὴ φωλιά του τὴ «δύσι». Μάτι καὶ νερὸ μαζύ, ἐκφράζουν τὰ «δάκρυα», πόρτα κι' αὐτὶ τὸ ρῆμα «ἀκούω».

ΣΤΙΧΟΙ

ΤΥΧΗ

Ἕνας ποὺ εἶχε ἀπελπιστεῖ
καὶ πήγαινε μιὰ μέρα
μ' ἕνα σκοινὶ νὰ κρεμαστῆ
σ' ἕνα δεντρὶ ἐκεῖ πέρα,
χρήματα βρῆκε ἕνα σακκὶ
κι' ἄφησε τὸ σκοινὶ ἐκεῖ.

Κι' αὐτὸς ποὺ ξέχασεν ἐκεῖ
τὰ χρήματα μὲ τὸ σακκὶ
ἐκείνη τὴν ἡμέρα,
σὰν ξαναπῆγε νὰ τὰ βρῆ
ἀπελπισμένος στὸ δεντρὶ
κρεμάστηκε ἐκεῖ πέρα.

(Μίμησις ἀπ' τὸ ἀρχαῖο)